

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات

آن، به ویژه موارد بی دری و اتصال سطرها،

مانند : **أَنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا**

فِي ذُرِّيَّتِهِمَا النَّبُوَّةَ

فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ

وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا

۲- تشخیص جمله‌های فاقد علامت

وقف، جمعاً ۳۹ مورد.

مشخص کردن ۲۰ جمله که با «و»، ۳

جمله که با «ف»، ۲ جمله که با «ثُمَّ»، ۲ جمله که با

«أُولَئِكَ» و ۲ جمله که با «يُؤْتِيهِ» آغاز می‌شود.

مشخص کردن جمله‌هایی که با «لَهُمْ،

أَعَدَّتْ ، إِلَّا ، مِنْ ، لِيَقُومَ ، فِيهِ ، مَا كَتَبْنَا ،

اتَّقُوا اللَّهَ ، يُؤْتِكُمْ ، آلا» آغاز می‌شود.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ الف همزه و عین، در جمله : **أَعَجَبَ الْكُفَّارَ**

تلفظ ث و صاد، در جمله : **ثُمَّ يَهَيِّجُ فِتْرَتَهُ مُصَفَّرًا**

تلفظ ذال و ضاد و ظا، در جمله : **وَ اللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ**

تلفظ ث و سین ، در : **عَلَىٰ آثَارِهِمْ يُرْسِلْنَا**

آموزش فارسی

فعالیت اول
جدول زبورا با استفاده از کلمات داده شده تکرار و سخن کتب حقایق کلمات را
بجای بیاورد.

باری می‌کنم - پیامبران - غایبها - قرنها - این

رنگ	کلمه	جای	رنگ	کلمه	جای
سبز	باری	می‌کنم	سبز	پیامبران	این
زرد	قرنها	این	زرد	غایبها	این
بنفش	این	باری	بنفش	پیامبران	این
قرمز	این	پیامبران	قرمز	غایبها	این
سبز	این	قرنها	سبز	غایبها	این

فعالیت دوم
جملاتی از کتابها و عبارات قرآنی را بنویسید:

۱- اَرْسَلْنَا رُسُلَنَا	۱- اَرْسَلْنَا رُسُلَنَا
۲- اَنْزَلْنَا مَنَهْجًا	۲- اَنْزَلْنَا مَنَهْجًا
۳- اَنْزَلْنَا الْقُرْآنَ الْعَرَبِيَّةَ	۳- اَنْزَلْنَا الْقُرْآنَ الْعَرَبِيَّةَ
۴- نَسَّخَ الْبَاقِيَ	۴- نَسَّخَ الْبَاقِيَ
۵- اَنْزَلْنَا الْقُرْآنَ الْعَرَبِيَّةَ	۵- اَنْزَلْنَا الْقُرْآنَ الْعَرَبِيَّةَ
۶- اَنْزَلْنَا الْقُرْآنَ الْعَرَبِيَّةَ	۶- اَنْزَلْنَا الْقُرْآنَ الْعَرَبِيَّةَ

۶۱

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول – کلمات هم خانواده :

رُسُل (رسول، رسالت، ارسال، مُرسَل، مُرسَلین)، بَیِّنَات (بَیِّنَة، بَیِّن، مُبَیِّن، بَیِّن، مُبَیِّن)، يَقُومُ (قائم، إقامة، مُقیم، استقامت، مُستقیم، قوام) مَنَافِع (نفع، مَنفَعَت، نافع)، يَنْصُرُ (نصر، ناصر، منصور، نصير، اَنصار)، قَوِي (تَقْوِيَت، قُوَّة، قُوَا : قوه ها)

فعالیت دوم – برخی توضیحات :

۱- در عبارت اول «رُسُلَنَا» به صورت «پیامبرانمان» معنا می شود و نه «پیامبران ما». همان طور که قبلاً بیان شد اگر این گونه ضمائر به فاعل فعل جمله برگردد به این صورت معنا می شود. مناسب نیست بگوییم «فرستادیم پیامبران ما را»

***

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- در عبارت ششم ترکیب « بِالْغَيْبِ » به صورت «درنهان» معنا می‌شود. یعنی «تا خدا مشخص کند کسانی را که او و پیامبران او را در حالی که اینها ظاهر و پیدا نیستند، یاری می‌کنند. منظور از نهان بودن خدا روشن است اما منظور از نهان بودن پیامبران یعنی وقتی که آنها حضور ندارند، چه در پشت سرشان و چه پس از مرگشان؛ اینها مؤمنان واقعی هستند که در هر صورت پیامبران را یاری می‌کنند، برخلاف منافقان که در پیش روی پیامبران به ظاهر یاور آنها هستند و در پشت سرشان دشمن آنها.

۲- برخی از عبارات ساده صفحه ۵۳۸

قرآن کریم:

آیات ۴ تا ۹ / وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ / وَلَهُ أَجْرٌ كَرِيمٌ

۳- برخی از پیام‌های قرآنی صفحه مذکور

— وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ : و او با شماست هر کجا که باشید.

— وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

— وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ

— وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن، به ویژه اتصال سطرها و موارد بی دربی، مانند: **هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ**

۲- تشخیص ۸ جمله فاقد علامت وقف، که با «**اتَّقُوا اللَّهَ، وَ، فَ، لَرَأَيْتَهُ، لَعَلَّهُمْ، هُوَ، أَنَّهُمَا، خَالِدِينَ**» آغاز می شود.

۳- تلفظ صحیح حرف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ ز و ظا، در ترکیب: **جَزَاءُ الظَّالِمِينَ**

تلفظ قاف و غین، در جمله :

ما **قَدَّمْتَ لِعَدِ**

تلفظ سین و صاد، در جمله :

لا **يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ**

تلفظ هـ و ح، در جمله: **هُوَ الرَّحْمَنُ**

الرَّحِيمِ سُبْحَانَ اللَّهِ

تلفظ ث و سین، در جمله: **وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ**

۴- مشخص کردن یک مورد نازکی لام لفظ جلاله و ۸ مورد درشتی آن.

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول - کلمات هم خانواده :

نَفْس (آنفس، نفوس، نفیس)، لا تَکُونُوا (کَانَ، یَکُونُ، کُنْ، تَکُونِ)، فاسِق (فاسِقین، فاسِقین)، یَسْتَوِی (مساوی، تساوی)، فائِز (فائِزین، فائِزونَ، فَوْز)

فعالیت دوم :

۱- «اللَّهُ» در عبارت اول و سوم، مفعول است. از این رو در ترجمه از حرف «را» استفاده می‌شود. (تقوای خدا را پیشه کنید، خدا را فراموش کردند)

۲- ضمیر «هُم» در عبارت چهارم ضمیر فصل است و می‌تواند معنا نشود، یا می‌توان برای نشان دادن تأکید، آن را به صورت «همان» معنا کرد (آنها همان فاسقان هستند).

۳- «اصحاب» به معنای «یاران» است اما گاهی به صورت «اهل» معنا می‌شود. اصحابُ النَّارِ :

اهل آتش، اصحابُ الجَنَّةِ : اهل بهشت

۴- در عبارت هشتم بهتر است «فائِزونَ» مفرد معنا شود، هرچند که جمع نیز قابل قبول است.

فائِزونَ و فَوْز

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده کامل و معنی کلمات را صحیح بنویسید.

مساوی است - یابید - شخص - رسمگیر - این - فردا

پهلو	کلمه	پهلو	کلمه	پهلو	کلمه
۱	نفس	...	...	...	...
۲	فرد	...	...	...	...
۳	تکونوا	...	...	...	...
۴	تساوی	...	...	...	...

تذکرات مهم

مخاطب این رساله خداوند تعالی را توبه کند.

۱- وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ

۲- وَأُولَئِكَ هُمُ اللَّائِقُونَ

۳- أَصْحَابُ النَّارِ

۴- هُمُ النَّارُونَ

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- برخی از عبارات ساده صفحه ۵۴۵ قرآن کریم :

يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ / أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ ... هُمْ الْمُفْلِحُونَ
/ سوره حشر: آیه اول/

يُجْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ /
وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ النَّارِ

۲- برخی از پیام‌های قرآنی صفحه ۵۴۸ قرآن کریم :

- أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ

- وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

- لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى

- عبارات و جملات حاوی اسماء الهی

پیر مرد شامی و امام سجاد علیه السلام

امام سجاد علیه السلام فرمود: «ما هاهنا بنی آفریقا» یعنی: «آیا این آفریقا خوانده می‌باشد؟»

إِنَّمَا بَرِيَّةٌ لِقَوْمٍ يُدْعَوْنَ إِلَى الْإِسْلَامِ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ وَيَتَّبِعُونَ آدَابَهُمْ أَتَمَّ مِنْ آدَابِ الْبَرِيَّةِ

اینجا بزمی است برای کسانی که به اسلام دعوت می‌شوند و پیروان اهل بیت هستند و آداب آنها را با دقت بیشتری از آداب بزمی دیگران می‌آموزند.

امام سجاد علیه السلام فرمود: «ما هاهنا اهل بصره هستند که خدا بآنها طهارت را در عیادت آنها نشان کرده است. بفرمود که با این زمان گمان می‌کردم، امام زین العابدین (علیه السلام) می‌فرمودند که علیه بصره تمایل و خروج کرده اند، به باغ، بر خود تکیه و توجه نده آن روزگار، فرزندان و خاندان پیامبر اکرم (ص) با خود، امینند اگر امانی بنگاه و خارج از این است، پس چرا قرآن می‌خوانند و این گونه با آن آشنا هستند. جان صریح و روشن امام سجاد از قرآن، مر آن ارتباط بود. بفرموده را نسبت به آنچه نقل شده بود، به توبه امانت. لطافتی حالت ماند و با تعجب و شگفتی را به خدا قسم آیا این آیه قرآن در شأن شماست؟»

امام علیه السلام فرمود: «به خدا قسم به حق جان من اهل الله صلی الله علیه و آله که به این آیه در حق ماست. بفرموده گفتم و پس بدین آیه امان برداشتم و گفتم: «خدا را از همه دستمان از حمد صلی الله علیه و آله بفرموده که بزرگوار است و چون به از حوضی که زین عابدین می‌خواند و عجب به اطمینان علیه السلام گفت: «آیا در حق من چنین است؟»

امام سجاد علیه السلام: «آری. اگر توبه کنی خداوند توبه می‌کند و ما را هفتاد سال از آستان او برطرف می‌کند.»

رسید استوار باد او را گفتند.

پیر مرد شامی و امام سجاد علیه السلام

زمانی که اهل بیت امام حسین علیه السلام در حال اسارت به مرکز خلافت زید در شام رسیدند، پیر مردی در آن آمد و گفت: «خدا را شکر که با هلاکت مردان خدا، من به برآمدن مسلط شده»

امام سجاد علیه السلام به او فرمود: «ای پیر مرد! آیا قرآن خوانده می‌باشد؟»

پیر مرد گفت: «آری»

امام سجاد علیه السلام: «آیا این آیه در قرآن خوانده می‌باشد؟»

قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قَوْلٌ بِحَمْدِ اللَّهِ الَّذِي فِي الْقُرْآنِ: بگو من هیچ الهی را ندا برده است.

پیر مرد گفت: «آری خوانده‌ام.»

امام سجاد علیه السلام فرمود: «آیا می‌دانی ما خوشان باشیم، آیا می‌دانی اسرار این آیه را خوانده می‌باشد؟»

پیر مرد گفت: «آری.»

امام سجاد علیه السلام فرمود: «ما هاهنا بنی آفریقا» یعنی: «آیا این آفریقا خوانده می‌باشد؟»

إِنَّمَا بَرِيَّةٌ لِقَوْمٍ يُدْعَوْنَ إِلَى الْإِسْلَامِ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ وَيَتَّبِعُونَ آدَابَهُمْ أَتَمَّ مِنْ آدَابِ الْبَرِيَّةِ

اینجا بزمی است برای کسانی که به اسلام دعوت می‌شوند و پیروان اهل بیت هستند و آداب آنها را با دقت بیشتری از آداب بزمی دیگران می‌آموزند.

امام سجاد علیه السلام فرمود: «ما هاهنا اهل بصره هستند که خدا بآنها طهارت را در عیادت آنها نشان کرده است. بفرموده که با این زمان گمان می‌کردم، امام زین العابدین (علیه السلام) می‌فرمودند که علیه بصره تمایل و خروج کرده اند، به باغ، بر خود تکیه و توجه نده آن روزگار، فرزندان و خاندان پیامبر اکرم (ص) با خود، امینند اگر امانی بنگاه و خارج از این است، پس چرا قرآن می‌خوانند و این گونه با آن آشنا هستند. جان صریح و روشن امام سجاد از قرآن، مر آن ارتباط بود. بفرموده را نسبت به آنچه نقل شده بود، به توبه امانت. لطافتی حالت ماند و با تعجب و شگفتی را به خدا قسم آیا این آیه قرآن در شأن شماست؟»

امام علیه السلام فرمود: «به خدا قسم به حق جان من اهل الله صلی الله علیه و آله که به این آیه در حق ماست. بفرموده گفتم و پس بدین آیه امان برداشتم و گفتم: «خدا را از همه دستمان از حمد صلی الله علیه و آله بفرموده که بزرگوار است و چون به از حوضی که زین عابدین می‌خواند و عجب به اطمینان علیه السلام گفت: «آیا در حق من چنین است؟»

امام سجاد علیه السلام: «آری. اگر توبه کنی خداوند توبه می‌کند و ما را هفتاد سال از آستان او برطرف می‌کند.»

رسید استوار باد او را گفتند.

اهداف

- 1- آشنایی با جایگاه اهل بیت (ع) در قرآن کریم
- 2- آشنایی با برخی از آیاتی که درباره اهل بیت (ع) در قرآن کریم آمده است.

روش تدریس

- 1- قرائت متن درس توسط دانش آموزان
- 2- توضیحات درباره اهل بیت (ع) و جایگاه آنان در قرآن و حدیث «إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ التَّقْلِينَ»
- 3- قرائت آیات اشاره شده در متن درس
- 4- ترجمه آیات توسط دانش آموزان با کمک دبیر محترم

نمونه سؤالات برای گفت‌وگو و پژوهش

- ۱- بی‌توجهی به جایگاه اهل بیت (ع) چه آثاری در صدر اسلام و پس از آن به جا نهاد؟
- ۲- استخراج آیات دیگری درباره اهل بیت (ع)

پیام قرآنی

- ۱- قرائت آیات و عبارات قرآنی توسط دانش‌آموزان
- ۲- ترجمه آیات و عبارات توسط دانش‌آموزان با راهنمایی دبیر محترم
- ۳- جمع خوانی آیات و عبارات قرآنی در کلاس و حفظ آنها توسط افراد علاقه‌مند

فعالیت تکمیلی

دبیر محترم می‌تواند با استفاده از فهرست موضوعی تفسیر نمونه و مراجعه به واژگان اهل بیت (ع)، ذی‌القربی، علی (ع) و فاطمه (س)، برخی از آیات مربوط به اهل بیت علیهم السلام را، در کلاس استخراج کرده و درباره آنها گفت‌وگو کند.

تذکرات خاص قرائت :

- ۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن، به ویژه موارد بی دربی و اتصال سطرها، مانند :
مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ
- ۲- تشخیص جمله های فاقد علامت وقف، جمعاً ۴۶ مورد.

- مشخص کردن ۱۸ جمله که با «و» (۲) جمله که با «ف» (۲) و ۲ جمله که با «کما» آغاز می شود.
- مشخص کردن جمله هایی که با «اذا، علی، یفتربینه، لا تتولوا، قد، لم، ان، کانتهم، یقوم، ازاع، انی، مُصدّقاً، یأتی، اسمه، قالوا، لیظهِره، هل، تُنجیکم، باموالکم، ان، تجری، فی، کونوا، من» آغاز می شود.

- ۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ سین و صاد، در : **فِي سَبِيلِهِ صَفًّا**

تلفظ غین و قاف، در جمله : **فَلَمَّا زَاغُوا أَزَاعَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ**

تلفظ ذال و ز و ظا، در جمله : **ذَلِكَ الْقَوْمُ الْعَظِيمُ**

تلفظ طا و ت، در کلمه : **طَيْبَةً**

تلفظ ح و ه، در : **مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ**

تُحِبُّونَهَا

۴- تبدیل ت به طا، در جمله های : **فَتَامَنَّتْ طَائِفَةٌ** و **كَفَرَتْ طَائِفَةٌ**

۵- تبدیل دال به ت، در جمله : **وَ قَدْ تَعْلَمُونَ**

۶- تلفظ دقیق سه «ی» در کلمه : **لِلْحَوَارِيِّينَ**

۷- مشخص کردن چهار مورد نازکی لام لفظ جلاله و ۱۷ مورد درشتی آن

آموزش واژه‌ها

فعالیت اول جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل زنجی کنید. حلقه‌های آبی را حفظ کنید.

جهد و تلاش می‌کنند ، عالمها ، ایمن می‌آورند ، نجات می‌دهند ، مساکین

واژه	معنی	ریشه	کلمه	معنی
نجات	نجات دادن	ن	نجات	نجات
تلاش	تلاش کردن	ل	تلاش	تلاش
عالمها	عالمها	ع	عالمها	عالمها
ایمن می‌آورند	ایمن می‌آورند	ا	ایمن می‌آورند	ایمن می‌آورند
مساکین	مساکین	س	مساکین	مساکین
جهد	جهد	ج	جهد	جهد

فعالیت دوم

معانی این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

الْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ	الْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
الْمُسْكِينُ وَالْمُسْكِنُ	الْمُسْكِنُ وَالْمُسْكِينُ
الْمُسْكِنُ وَالْمُسْكِينُ	الْمُسْكِنُ وَالْمُسْكِينُ
الْمُسْكِنُ وَالْمُسْكِينُ	الْمُسْكِنُ وَالْمُسْكِينُ
الْمُسْكِنُ وَالْمُسْكِينُ	الْمُسْكِنُ وَالْمُسْكِينُ
الْمُسْكِنُ وَالْمُسْكِينُ	الْمُسْكِنُ وَالْمُسْكِينُ

این کلمات را در جملات مناسب بنویسید.

تذکرات خاص مفاهیم:

فعالیت اول – کلمات هم خانواده

تُنَجِّي (نجات، مُنَجِّي، ناجی)، تُوْمِنُونَ (ایمان، مؤمن، امن، امان، امنیّت، امانت، مأمون، آمین)، تُجَاهِدُونَ (جِهَاد، جَهْد، مُجَاهِد، جَاهِد، مُجَاهِدَت)، يَغْفِرُ (غَافِر، مَغْفُور، غَفَّار، غُفْرَان، مَغْفِرَت، اسْتِغْفَار)، مَسَاكِين (مَسْكِن، سَاكِن، تَسْكِين، اِسْكَان، مُسْكِن، مَسْكِين، مَسَاكِين).

فعالیت دوم – برخی از توضیحات:

۱- در ترجمه عبارت اول پس از «تجارت» از حرف ربط «که» استفاده می‌شود (تجارتی که نجات می‌دهد شما را)

۲- استفاده از فعل «است» در آخر ترجمه عبارت یازدهم.

* * *

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- هر دو ضمیر «کُم» در عبارت پنجم چون به فاعل فعل جمله برمی‌گردد به صورت «تان» معنا می‌شود نه «شما».

۲- ترجمه کلمه به کلمه جمله اول عبارت ششم می‌شود «می‌آمزد برای شما گناهان شما را»، یعنی: «می‌آمزد گناهان شما را».

۳- «مَسَاكِنٍ طَيِّبَةً» در عبارت نهم عطف بر «جَنَاتٍ» در عبارت هفتم است، یعنی «داخل می‌کند شما را به باغ‌هایی که جاری است... و خانه‌های پاک در بهشت‌های جاودان».

۴- برخی عبارات ساده صفحه ۵۵۲ قرآن

کریم:

با دانستن معنای کلمات و ترکیب‌های «لِما

بَيْنَ يَدَيْكَ: آنچه در پیش من است، اِفْتَرَى: دروغ بست، يُدْعَى: خوانده می‌شود، يُرِيدُونَ لِيطْفِئُوا: می‌خواهند تا خاموش کنند، اُخْرَى: دیگر، فَأَيَّدْنَا: پس کمک و یاری کردیم، فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ: پس پیروز شدند» تقریباً معنای همه آیات این صفحه از قرآن کریم روشن است.

۵- برخی پیام‌های قرآنی صفحه مذکور:

— وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

— وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

— نَصْرٌ مِنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ

— وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن،
به ویژه موارد بی دربی و اتصال سطرها، مانند :

وَ اذْكُرُوا اللّٰهَ وَ ذَرُّوا البَيْعَ
لَهُمْ اَنْفُسًا

۲- تشخیص جمله های فاقد علامت
وقف جمعاً ۱۷ مورد.

مشخص کردن ۵ جمله که با «و» و ۶
جمله که با «ف» آغاز می شود.

مشخص کردن جمله هایی که با «ان»،
لَعَلَّكُمْ، اِنْفَضُّوا، قالوا، ثُمَّ، تَسْمَعُ» آغاز می شود.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه
آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ عین و الف همزه، در :

فَاسْعُوا اِلَى سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

تلفظ صاد و سین، در جمله : فَصَدَّوْا عَنِ سَبِيلِ اللّٰهِ

تلفظ ح و هـ، سین و صاد، در جمله : يَحْسَبُونَ كُلَّ صَبِيحَةٍ عَلَيْهِمْ

۴- تلفظ نون ساکن و تنوین در حرف بعد، نزد ۲۲ حرف، مانند :

مِنْ يَوْمٍ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مِنْ فَضْلِ خَيْرٍ مِنْ وَاِنْ يَقُولُوا
خُسْبٌ مُّسَنَّدَةٌ

۵- مشخص کردن یک مورد نازکی لام لفظ جلاله و ۱۲ مورد درشتی آن

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- بعضی از عبارات سادۀ صفحه ۵۵۵

قرآن کریم :

إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

وَلِلَّهِ خَزَائِنُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ

وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ

وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

وَأَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ

وَإِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ / وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

۲- پیام های قرآنی صفحه مذکور :

- وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ

عزت و سربلندی فقط برای خدا و برای پیامبر او و برای مؤمنان است.

- إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ

ای مؤمنان اموالتان و فرزندانان، شما را از یاد خدا غافل نکند.

- وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

او خواهد آمد!

خداوند بزرگوار، بکارستان عالم به پیروی نهایی حق بر باطل ایستاد و امید دارد. این وعده قطعی الهی در عده کتاب‌های آسمانی آمده است؛ امام قرآن کریم از وضوح و روشن شدن پیروزی بر طور مبارک است. و سخن از این آنان چنین است:

و لقد مستکننا في الزبور بين نهار الذكر
 آتت الارض ربها جبالا المتناجرات
 فلما من كتاب ربنا انزلنا نوحا
 انه ايماننا المتكامل صلحنا من به ارضنا يريد

و كذبت ان نؤمن على الفئت استعذبوا في الارض
 و نجسناهم اثمنا و نجسناهم الزمير
 و نحن هو استعذبنا من مستضعفان من تحتنا
 انتم اعدا و سوادنا و ارضنا من قرآن عجب

و بعد الله اتمين ما نؤمنوا و ينكرون و عبدوا المتضامات
 كرسية و قد فقهنا في الارض
 خداوند به باطل شکست خورد و همه را شکست داد
 که آنها را بر زمین به سلطنت می‌رساند

هو الذين ارسل رسولا بالبينات و بين الحق
 يظهر على الذين ظلم و لو كره المشركون

اهداف

- ۱- آشنایی با دیدگاه قرآن کریم درباره سرنوشت نهایی تقابل حق و باطل
- ۲- آشنایی با برخی از آیاتی که درباره وعده پیروزی نهایی حق بر باطل است.
- ۳- پایداری در جبهه حق و امید به پیروزی آن
- ۴- تلاش در جهت شناخت امام زمان (عج) با استفاده از آیات قرآن کریم

روش تدریس

- ۱- توضیحات اولیه دبیر درباره سرنوشت نهایی تقابل حق و باطل از دیدگاه قرآن کریم
- ۲- توضیحات اولیه دبیر درباره امام زمان (عج)
- ۳- توضیحات دبیر مبنی بر اینکه خداوند حق را به وسیله امام زمان (عج)، به طور کامل پیروز خواهد کرد.
- ۴- توضیحات دبیر درباره اینکه انقلاب اسلامی مقدمه پیروزی مستضعفان بر مستکبران جهان است.

نمونه سؤالات برای گفت‌وگو و پژوهش

۱- وعده قرآن کریم مبنی بر پیروزی نهایی حق بر باطل، برای انسان‌ها به ویژه مسلمانان چه آثاری

دارد؟

۲- وظیفه ما در زمان غیبت حجت خدا چیست؟ و چگونه می‌توان منتظر واقعی بود؟

۳- در قرآن کریم چه آیات دیگری درباره پیروزی حق بر باطل و حکومت عدل جهانی وجود

دارد؟

پیام قرآنی

۱- قرائت آیات توسط دانش‌آموزان

۲- ترجمه آیات توسط دانش‌آموزان با کمک دبیر محترم

۳- جمع خوانی آیات در کلاس و حفظ آنها توسط افراد علاقه‌مند

فعالیت تکمیلی

۱- معرفی برخی از کتاب‌ها و مجلات درباره حضرت صاحب الزمان (عج) مانند مجله «موعود»

۲- ارائه سخنرانی یا مقالات توسط دانش‌آموزان، درباره حضرت صاحب الزمان (عج) و

حکومت عدل جهانی

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن،

به ویژه موارد بی دربی و اتصال سطرها، مانند :

وَاسْتَغْنَى اللَّهُ فَأَتَقُوا اللَّهَ

مَا اسْتَطَعْتُمْ إِنْ تَقْرَضُوا اللَّهَ

۲- تشخیص جمله های فاقد علامت

وقف، جمعاً ۳۶ مورد.

مشخص کردن ۱۵ جمله که با «و» و ۹ جمله

که با «ف» و ۲ جمله که با «خَلِيدِينَ» آغاز می شود.

مشخص کردن جمله هایی که با «الْتَّبِعُنَّ،

ثُمَّ، يُكْفِّرْ، تَجْرِي، أُولَئِكَ، إِلَّا، يَهْدِي، إِنَّ، خَيْرًا،

يُضْعِفُهُ» آغاز می شود.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه

آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ سین و صاد، در جمله : فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَبَشَّ الْمَصِيرُ

تلفظ هـ و ح، در جمله : وَاللَّهُ غَيَّبُ حَمِيدٌ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ شَحَّ نَفْسِهِ هُمْ الْمُفْلِحُونَ

تلفظ ذال و ز و ظ، در جمله : وَالتَّوْرِ الَّذِي أَنْزَلْنَا ذَلِكَ الْقُورُ الْعَظِيمُ

تلفظ ت و ط، در جمله : مَا اسْتَطَعْتُمْ

تلفظ الف همزه و عین، در جمله : وَأَطِيعُوا

۴- تلفظ نون ساکن و تنوین در حرف بعد، نزد ۲۲ حرف، مانند :

شَىءٍ قَدِيرٌ فَمِنْكُمْ عَلِيمٌ بِذَاتِ مِنَ قَبْلُ أَبَشَّرَ يَهُدُونَنَا

أَنْ لَنْ يُعْبَثُوا أَنْزَلْنَا وَمَنْ يُؤْمِنِ بِاللَّهِ مِنْ مُصِيبَةٍ وَعَدَاؤُكُمْ لَكُمْ

غَفُورٌ رَحِيمٌ وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لِأَنْفُسِكُمْ وَمَنْ يَوْقِ

۵- مشخص کردن ۳ مورد نازکی لام لفظ جلاله و ۶ مورد درشتی آن.

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول - کلمات هم خانواده :

يَتَّقِي (مُتَّقِي، تَقْوَا، مُتَّقِينَ)، يَجْعَلُ
 (جَعَلَ، جَعَلٌ، جَاعِلٌ، مَجْعُولٌ)، مَخْرَجٌ (خَارِجٌ،
 خُرُوجٌ، اسْتِخْرَاجٌ)، يَحْتَسِبُ (حِسَابٌ، حَاسِبٌ،
 مَحْسُوبٌ، مُحَاسِبُهُ، مُحَاسِبٌ)، يَتَوَكَّلُ (تَوَكُّلٌ،
 وَكِيلٌ، وَكَالَةٌ، مُتَوَكِّلٌ، مُتَوَكِّلِينَ)، قَدْرٌ (قَادِرٌ،
 مَقْدُورٌ، تَقْدِيرٌ، مُقَدِّرٌ، قَادِرٌ).

فعالیت دوم :

۱- افعال «يَتَّقِي، يَجْعَلُ، يَرْزُقُهُ، يَتَوَكَّلُ»
 بهتر است به صورت مضارع التزامی معنا شود،
 یعنی : تقوای خدا را پیشه کند، قرار دهد، روزی
 دهد به او، توکل کند.

اگر دانش آموزان این افعال را به صورت

مضارع اخباری (قرار می دهد، توکل می کند و...) معنا کنند، غلط محسوب نمی شود و دانش آموزان
 با توجه به توانایی در زبان فارسی، معمولاً این تفاوت را متوجه شده و صحیح معنا می کنند.
 ۲- استفاده از حرف «را» پس از ترجمه ضمیر «ه» در عبارت سوم و ششم فراموش نشود.

***

آموزش مفاهیم

نویس اول جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، تکمیل و شرح کنید. معانی کلمات را با جملات بسازید.

توکل می کند = امان ، قرار می دهد = امان خروج

معنی	کلمه	معنی	کلمه
توکل می کند	توکل	توکل می کند	توکل
قرار می دهد	قرار	قرار می دهد	قرار
خارج می آید	خارج	خارج می آید	خارج
خروج می کند	خروج	خروج می کند	خروج
پیشه می برد	پیشه	پیشه می برد	پیشه
پیش می برد	پیش	پیش می برد	پیش
حساب می برد	حساب	حساب می برد	حساب
حساب می برد	حساب	حساب می برد	حساب

نویس دوم معانی این ترکیبها و عبارات فارسی را در جعبه ها

۱- وَتَّقِي يَتَّقِي اللَّهَ	۱- بچهارم توکل کنی
۲- وَرِزُقُهُ	۲- ازین حساب لا محاسبه
۳- وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ	۳- فقط پیشه می برد
۴- قَدْ جَعَلَ اللَّهُ	۴- بچهارم توکل کنی

۱- نام فعل حال خارج این عبارت است. معنی: خارج می کند. ۲- معنی: روزی دهد. ۳- معنی: پیشه می برد. ۴- معنی: توکل کنی.

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن، به ویژه موارد بی دربی و اتصال سطرها، مانند: **رَبَّنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ**
 ۲- تشخیص جمله‌های فاقد علامت وقف، جمعاً ۱۷ مورد.

مشخص کردن ۶ جمله که با «و» و ۲ جمله که با «ف» آغاز می‌شود.

مشخص کردن جمله‌هایی که با «لِيَبْلُوكُمْ، هَلْ، يَنْقَلِبُ، سَمِعُوا، سَأَلَهُمْ، أَلَمْ، إِنْ، مَا كُنَّا، لَهُمْ»
 ۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ الف همزه و عین، در: **أَحْسَنُ**

عَمَلًا أَعْتَدْنَا أَوْ نَعْقِلُ

تلفظ ت و ط، در: **سَبْعَ سَمُوتٍ طِبَاقًا**

تلفظ ث و صاد و سین، در: **ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ فَسَحَقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ**

رَبَّنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ وَبِشِّ الْمَصِيرِ

تلفظ ز و ظ و ذال، در: **تَمَيِّزٌ مِنَ الْغَيْظِ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ**

۴- تلفظ نون ساکن و تنوین در حرف بعد، نزد ۲۲ حرف، مانند :

شَيْءٍ قَدِيرٌ مِنْ فَطُورٍ يَنْقَلِبُ خَاسِتًا وَ رُجُومًا لِلشَّيْطَانِ شَهِيقًا وَ مِنْ شَيْءٍ ضَلَّلِ كَبِيرٍ بِدَنبِهِمْ فَسَحَقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ مَغْفِرَةً وَ أَجْرٌ كَبِيرٌ

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید جملات کلمات را به خاطر بسازید.

می‌فهمیم - نیست - آکنیده و رنگ می‌گیریم - یا - مرگ

پایه	کلمه	جمله	پایه	کلمه	جمله
۱-	فهم	.....	۱-	نم	.....
۲-	موت	.....	۲-	موت	.....
۳-	بسیار	.....	۳-	بسیار	.....
۴-	آن	.....	۴-	آن	.....

فعالیت دوم

معانی این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱- رَبِّكَوَالشَّمْسِ	۲- عَلَوَالْمَوْتِوَالْحَيٰوةِ
۳- رَبِّكَوَالنَّوٰٓءِ	۴- رَبِّكَوَالنَّوٰٓءِ
۵- رَبِّكَوَالنَّوٰٓءِ	۶- رَبِّكَوَالنَّوٰٓءِ
۷- رَبِّكَوَالنَّوٰٓءِ	۸- رَبِّكَوَالنَّوٰٓءِ

در این فعالیت‌ها را با صورت‌های مختلف و در جملات مختلف استفاده کنید.

۱۷

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول - کلمات هم خانواده :

مَوْت (اموات : مردگان، مَيِّت : مرده)، يَبْلُو (بلا : آزمایش، مُبْتَلَا، اِبْتِلَاء)، كُنَّا نَسْمَعُ (سَمِع، سامع، مَسْموع، سَمِيع، استماع، مُسْتَمِع)، نَعْقِلُ (عقل، عاقل، معقول، تعقل، عَقِيل)

فعالیت دوم - برخی از توضیحات :

- در آخر ترجمه عبارت اول فعل «است» و نیز در عبارت دوم حرف «را» فراموش نشود.
- حرف «لِ» قبل از فعل مضارع به صورت «تا» معنا می‌شود و معمولاً در این صورت فعل مضارع نیز معنای التزامی دارد؛ لِيَبْلُوَكُمْ : تا بیازماید شما را
- ترکیب چهارم به صورت «کدام شما» معنا می‌شود، که صحیح است. اما روان‌تر است که بگوییم «کدام از شما» یا «کدام یک از شما»
- «ما» در ترکیب هشتم نافیه است، یعنی : نبودیم

* * *

انسی با قرآن دعا

انسی با قرآن کریم: هر روز در خانه یکبار از صفحه ۵۶۳ تا ۵۶۴ قرآن کریم را بخواند.

ترتیب آيات و سوره نوره ۱۰ تا ۱۴ سوره مکه را بخواند.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اِنَّكَ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ سُبْحٰنَكَ اِنَّمَا كَانَ كَلَمَکَ وَهَوٰی کَلِمَکَ شَرِیْفًا

اِنَّ اَنْتَ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ

وَمَا یُؤْتِیْکَ الْاَنْزٰلَیْنَ سِوَاکَ

وَقَدْ عَلِمْتَ اِنَّ الْاِنْسَانَ لِرَبِّهِۦٓ اَلْاَفْکٰرِ

وَقَالُوْا لَوْ کَانَ اَسْمَعُ لَکُمْ لَیْسَ لَکُمْ اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ

وَمَا اَنْتَ بِاَعْمٰیءَ الشَّجْرِیْنِ

انسی با قرآن کریم: هر روز بعد نماز استسجابه و معانی هر یک را همراه آن بخواند.

انسی با قرآن کریم در آن مشهور است. پیامبر اکرم به داشتن صفت بسیار ارزنده توصیف شده است، این آیه را بخواند و به عزرائیل بفرماید: «خبر از آن بپوشد، خوب است این آیه را حفظ کند».

دوران روزگاری چه تنگ یا پائین خود داریم؟ سوره نوری در تحلیل زندگی می‌گوید:

فمن را، آنچه نفس عاقله به آرزوید بپوشد چه می‌ماند، بجز

انسی با قرآن احمق

پیام قرآنی

نور

نور

۹۱

تذکرات انسی با قرآن در خانه

۱- در عبارت هفتم بهتر است حرف «فی» به صورت «در میان» معنا شود.

۲- برخی از عبارات ساده صفحه ۵۶۳ قرآن کریم:

اِنَّهٗ عَلِیْمٌ بِذٰتِ الصُّدُوْرِ   وَلَقَدْ کَذَّبَ الَّذِیْنَ مِنْ قَبْلِہِمۡ
 عَلٰی صِرَاطٍ مُّسْتَقِیْمٍ   وَجَعَلَ لَکُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْئِدَۃَ
 وَیَقُوْلُوْنَ مَتٰی هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ کُنْتُمْ صٰدِقِیْنَ   قُلْ اِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللّٰهِ وَاِنَّمَا اَنَا نَذِیْرٌ مُّبِیْنٌ

۳- پیام قرآنی مربوط به پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله:

و اِنَّکَ لَعَلٰی خُلِقَیْ عَظِیْمٍ : و قطعاً تو از خلق و خوبی بسیار بزرگ برخورداری.

هیئات منّا الذّلة!

هیئات منّا الذّلة

قرآن کریم عزت را فقط از آن خدا، پادشاه و مؤمنان می‌داند. مسلمانان با این آموزه الهی سخت‌ترین روزهای زندگی را پشت سر گذاشتند و با نصیر و یاری‌های در راه حق، در برابر دشمنان خصما و مستحقان مردم به پیروزی رسیدند. برپای آن آموزه‌های قرآنی چنین است:

آیه	اجت
عزّت	وَلِلَّهِ الْغَنَاءُ وَالْقَوْلُ وَالسُّؤْمَانُ
سلطه	وَلَنْ يَضِلَّ اللَّهُ بِسُلْطَانِهِ عَنِ الْقَوْمِ نَسِيلاً
بشارت و وعده	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَصْرَفُوا فِي اللَّهِ مَقْرَافَاتٍ لِّتُكْفَرُوا عَنْهَا لَا تُفْرِغُوا عَلَيْهَا ذَمًّا وَلَا قِطْرًا

حداکثر ۱۰۰ نفر از دانشجویان و فارغ التحصیلان از مراکز آموزشی و پژوهشی در استان تهران و مراکز آموزشی و پژوهشی در استان تهران و مراکز آموزشی و پژوهشی در استان تهران

توسعه و پیشرفت کشور

اهداف

۱- آشنایی با دیدگاه قرآن درباره ظلم‌ستیزی و نقش آموزه‌های دینی در حفظ استقلال و عزت

امت اسلامی

۲- علاقه‌مندی به استقلال جوامع اسلامی از سلطه کشورهای استعمارگر

۳- تلاش برای حفظ جامعه اسلامی از زورگویی‌های کشورهای سلطه‌جو

۴- آشنایی با فرهنگ دفاع مقدس به عنوان بخشی از افتخارات تاریخ معاصر کشور عزیزمان

ایران

روش تدریس

۱- توضیحات دبیر درباره ارزش و اهمیت استقلال و تمامیت ارضی کشور و حفظ آن

۲- توضیحات دبیر درباره هشت سال دفاع مقدس در دوران جنگ تحمیلی

۳- توضیحات مختصر دبیر برای معرفی «صادق آهنگران» و نقش نوحه‌های حماسی او در پیروزی رزمندگان اسلام

۴- بخش نوحه «هیئات منّا الذّله» در کلاس

نمونه سؤالات برای گفت‌وگو و پژوهش

- ۱- چرا قرآن کریم بر حفظ استقلال مسلمانان تأکید دارد؟
- ۲- در چه صورتی ممکن است استقلال و عزت مسلمانان در برابر سلطه کشورهای استعمارگر تضعیف شود؟
- ۳- چگونه می‌توان استقلال و عزت مسلمانان را در برابر کشورهای استعمارگر حفظ کرد؟

پیام قرآنی

- ۱- قرائت پیام‌های قرآنی
- ۲- ترجمه آیات و عبارات به وسیله دانش‌آموزان با کمک دبیر محترم
- ۳- جمع‌خوانی آیات و عبارات قرآنی در کلاس و حفظ آنها توسط افراد علاقه‌مند

فعالیت تکمیلی

- ۱- قرائت فرازهایی از سخنان امام خمینی و مقام معظم رهبری در کلاس درباره اهمیت حفظ استقلال کشور
- ۲- معرفی برخی از کتاب‌های تألیف رزمندگان درباره دفاع مقدس
- ۳- بیان برخی از خاطرات رزمندگان در کلاس توسط دانش‌آموزان

جلسه اول

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن، به ویژه موارد بی دربی و اتصال سطرها، مانند :

أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاسْتَكْبِرُوا اسْتِكْبَارًا

۲- تشخیص جمله‌های فاقد علامت وقف، جمعاً ۳۵ مورد.

مشخص کردن ۲۲ جمله که با «و»، ۲ جمله که با «ف» و ۲ جمله که با «رَبِّ» آغاز می‌شود.

مشخص کردن جمله‌هایی که با «إِنَّا، حَتَّى، كَانَهُمْ، تَرَهُهُمْ، أَنْ أَنْذِر، مِنْ قَبْلِ، لِتَغْفِرَ، جَعَلُوا، إِنَّهُ، يُضِلُّوْا» آغاز می‌شود.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ قاف و غین، در : بِرَبِّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ

تلفظ ز و ذ و ظ و ضاد، در : فَذَرَهُمْ يَخوضُوا

تلفظ ث و سین، در : مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا

تلفظ عین و الف همزه، در : عَذَابٌ أَلِيمٌ

تلفظ صاد و سین، در : وَأَصْرُوا وَاسْتَكْبَرُوا اسْتِكْبَارًا

تلفظ ت و ط، در : سَبْعَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا

۴- تلفظ نون ساکن و تنوین در حرف بعد، نزد ۲۲ حرف، مانند :

حَيْرًا مِنْهُمْ إِلَى نُصْبٍ يَوْفُضُونَ

أَنْ يَأْتِيَهُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ

لَيْلًا وَنَهَارًا بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ

مَكْرًا كِبَارًا فَاجِرًا كَفَارًا

أَنْذِر

مِنْ ذُنُوبِكُمْ

سُئِلَ فِجَاجًا

مِنْ قَبْلِ

أَجَلٍ مُّسَمًّى

مَنْ لَمْ

آموزش معانی

چنین زبانا به استعجاب از کلمات دانند، کامل و بهمی گویند معانی کلمات را
مستطابق می‌رسانند.

به دفتر می‌اندازد - همکاران ده - داخل صدیقه

زبان	معنی	زبان	معنی
آنگار	—	مستطابق	—
یاقی	—	مستطابق	—
بازگشت	—	مستطابق	—
بازگشت	—	مستطابق	—

معانی این ترکیب‌ها را عبارت‌ها را بنویسید:

۱- آن آنگار قوتش	۱- آن آنگار قوتش
۲- آن آنگار قوتش	۲- آن آنگار قوتش
۳- آن آنگار قوتش	۳- آن آنگار قوتش
۴- آن آنگار قوتش	۴- آن آنگار قوتش
۵- آن آنگار قوتش	۵- آن آنگار قوتش
۶- آن آنگار قوتش	۶- آن آنگار قوتش
۷- آن آنگار قوتش	۷- آن آنگار قوتش
۸- آن آنگار قوتش	۸- آن آنگار قوتش
۹- آن آنگار قوتش	۹- آن آنگار قوتش
۱۰- آن آنگار قوتش	۱۰- آن آنگار قوتش

۱- آن آنگار قوتش
۲- آن آنگار قوتش
۳- آن آنگار قوتش
۴- آن آنگار قوتش
۵- آن آنگار قوتش
۶- آن آنگار قوتش
۷- آن آنگار قوتش
۸- آن آنگار قوتش
۹- آن آنگار قوتش
۱۰- آن آنگار قوتش

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول — کلمات هم خانواده :

اَنْذِر (انذار، نذیر، مُنذِر)، يُؤَخِّرُ (تأخیر، آخر، اخیر)، دَخَلَ (داخل، إدخال، دخیل، دخل)، لا تَزِد (زیاد، مَزید، زائِد)

فعالیت دوم :

۱- ترکیب «قَوْمَكَ» در عبارت دوم می‌تواند هم به صورت «قومت را» و هم به صورت «به قومت» معنا شود.

۲- معمولاً فعل «عَفَّرَ» با حرف «لِ» به کار می‌رود، اما این حرف در فارسی ترجمه نمی‌شود، مانند: اِغْفِرْ لِي: ببامرز من را؛ و نه: ببامرز برای من. در نتیجه در عبارت ۱۱، ترکیب «لِوَالِدَيْ» نیز معنا می‌شود: پدر و مادرم را.

* * *

تذکرات انس با قرآن در خانه

- ۱- در عبارت هشتم ترکیب «أَجَلَ اللَّهُ» یعنی «(مدت یا مهلت خدا)؛ منظور مهلتی است که خدا تعیین کرده است.
- ۲- بهتر است اسم‌های مذکر بدون توجه به مذکر بودن آنها معنا شوند، یعنی معمولاً «مؤمنین» را به صورت «مؤمنان» معنا می‌کنیم، نه «مردان مؤمن». اما اگر پس از اسم مذکر، اسم مؤنث نیز بیاید در این صورت مردان و زنان نیز معنا می‌شوند؛ مانند:

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ... :

قطعاً مردان و زنان مسلمان و مردان و زنان مؤمن

- ۳- دو حرف «لِ» در عبارت ۱۱ نیز مانند دو حرف «لِ» در عبارت ۱۰ معنا نمی‌شود بلکه اسمی که این حرف بر سر آنها آمده است با حرف «را» ترجمه می‌شود؛ یعنی : و کسی را که ... و مردان و زنان مؤمن را.

۴- برخی از عبارات ساده از صفحه ۵۷۱ قرآن کریم :

وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا / خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ / آیه ۱۶

قَالَ نُوحٌ / وَلَا تَرِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا / آیه ۲۸

۵- پیام قرآنی صفحه مذکور :

رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن، به ویژه موارد پی‌درپی و اتصال سطرها، مانند :

يَا أَيُّهَا الْمَرْمِلُ   وَ اذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ
أُولَى النَّعْمَةِ   فِرْعَوْنَ الرَّسُولِ   أَوْ انْقُصْ

۲- تشخیص جمله‌های فاقد علامت

وقف، جمعاً ۱۳ مورد.

مشخص کردن ۷ جمله که با «و» و ۲ جمله که با «ف» آغاز می‌شود.

مشخص کردن جمله‌هایی که با «أو، لا، کما، یوماً» آغاز می‌شود.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ الف همزه و عین، سین و ث، در آیه : **إِنَّا سَأَلْنَاكَ قَوْلًا ثَقِيلًا**
تلفظ صاد و سین، در جمله : **فَعَصَى فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ**
تلفظ ط و ت، در : **وَ طَعَامًا ذَا غُصَّةٍ**

۴- تلفظ نون ساکن و تنوین در حرف بعد، نزد ۲۲ حرف، مانند :

أَوْ انْقُصْ	قَوْلًا ثَقِيلًا	هَجْرًا جَمِيلًا	أَنْكَالًا وَ جَحِيمًا
وَ طَعَامًا ذَا غُصَّةٍ	كَثِيرًا مَهِيلاً	رَسُولًا شَهِدًا	أَخَدًا وَ بَيْلًا
إِنْ كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ	مُنْفِطِرًا بِهِ	فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ	

آموزش مفاهیم

فعلیت اول - جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و صحیح کنید. عبارت تشکیل دهنده را به خاطر بسپارید.

طویل - قائم - مُقیم - مُستقیم - اَثقال - ثَقیل - اَثقال - ثَقیل - اَثقال - ثَقیل

جمله	کلمه	رابطه	جمله	کلمه	رابطه
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...

فعلیت دوم - معانی زیر توسط عبارات قرآنی یا حدیثیه

...	...
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...

تذکرات خاص مفاهیم

فعلیت اول - کلمات هم خانواده :

قُم (قَامَ، قَائِمٌ، إِقَامَةٌ، مُقِيمٌ، اسْتَقَامَتْ، مُسْتَقِيمٌ)، رَتَّلَ (تَرْتِيلٌ)، ثَقِيلٌ (ثِقَلٌ، أَثْقَالٌ) : چیزهای سنگین، سَبَّحَ (تَسْبِيحٌ، سُبْحَانٌ)، طَوِيلٌ (طَوَّلٌ)، أَذْكَرُ (ذَكَرٌ، ذَاكِرٌ، مَذْكُورٌ، تَذَكَّرٌ، مَتَذَكَّرٌ)، اِتَّخَذَ (أَخَذَ، اِتَّخَذَ، مَأْخَذٌ)

فعلیت دوم :

- ۱- ترجمه کلمه به کلمه عبارت اول می شود «برخیز شب را» یعنی «شب (از خواب) برخیز»
- ۲- ضمیر «ه» در عبارت سوم «آن» معنا می شود.

***

تذکرات خاص انس با قرآن در خانه

۱- منظور از آیه سوم و ابتدای آیه چهارم این است که نیمی از شب را بیدار شو، اگر خواستی از آن مقداری کم کن (یعنی کمتر از نصف بیدار باش) یا مقداری بر آن بیفزای (یعنی بیش از نصف بیدار باش).

۲- برخی از عبارات ساده صفحه ۵۷۵ قرآن کریم :

إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ فَأَقْرءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
فَأَقْرءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا
وَأَسْتَفْرِئُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ عَلَى الْكُفْرِينَ عَيْرٌ يَسِيرٌ

۳- دو پیام قرآنی از صفحات ۵۷۴ و ۵۷۵ درباره قرائت قرآن کریم و انس با آن :

– وَرَتَّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا

– فَأَقْرءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ

نمونه سؤالات برای گفت‌وگو و پژوهش

- ۱- چرا معلم زبان در هنگام تلاوت ساکت می‌شد و دانش‌آموزان را دعوت به این کار می‌کرد؟
- ۲- فواید سکوت در هنگام تلاوت قرآن کریم چیست؟
- ۳- چرا قرآن کریم ما را به سکوت و گوش دادن به قرائت قرآن کریم، دعوت می‌کند؟

پیام قرآنی

- ۱- قرائت آیه ۲۰۴ سوره اعراف توسط دانش‌آموزان
- ۲- ترجمه این آیه توسط دانش‌آموزان به کمک دبیر محترم
- ۳- جمع‌خوانی آیه و حفظ آنها توسط افراد علاقه‌مند

فعالیت تکمیلی

خوب است دانش‌آموزان برخی از اشعاری که مرتبط با موضوع آداب قرائت و استماع قرآن کریم سروده شده است، شناسایی کرده و در کلاس بخوانند.

جلسه اول

تذکرات خاص قرائت :

- ۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن، به ویژه موارد بی دربی و نیز در اتصال سطرها، مانند :
عَنِ النَّبِيِّ الْعَظِيمِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنِ
ذَلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ
- ۲- تشخیص جمله های فاقد علامت وقف، جمعاً ۱۰ مورد.
مشخص کردن ۳ جمله که با «و» و ۴ جمله که با «ف» آغاز می شود.
مشخص کردن جمله هایی که با «عطاءً، إلا، یوم» آغاز می شود.
- ۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ عین و الف همزه، در : عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ
تلفظ ث و سین و صاد، در : ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ
تلفظ غین و قاف، در : وَ غَسَافًا عَرَفًا

تلفظ ذال و ز، الف همزه و عین، در آیه : فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا
تلفظ ط و ت، در آیه : وَ النَّاشِطِ نَشْطًا

تلفظ ذال و ظ، الف همزه و عین، در آیه : أَيْدِيَنَا نَحْرَةً
تلفظ ه و ح، ث و سین، در آیه : هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى

۴- تلفظ نون ساکن و تنوین در حرف بعد، نزد ۲۲ حرف، مانند :

سَبْعًا شِدَادًا	سِرَاجًا وَهَاجًا	مَاءً نَبَاجًا	حَبًّا وَ نَبَاتًا
يُفْخُ	حَمِيمًا وَ غَسَافًا	جَزَاءً وَ فَاقًا	لَعْوًا وَ
مِنْ رَبِّكَ	فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ	أَنْدَرْنَاكُمْ	عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ
قَلْبُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةً	إِدًّا كَرَّةً	رَجْرَةً وَاحِدَةً	

تذکرات خاص قرائت :

- ۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن، به ویژه موارد پی در پی، مانند:

بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
لِئَلَى الصُّحُفِ الْأُولَى
فَيَعَذِّبُهُ اللَّهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ
- ۲- تشخیص ۴ جمله فاقد علامت وقف که با «كَيْفَ» و جمله ای که با «أَتَمَّا» آغاز می شود.
- ۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند:

تلفظ صاد و سین، ح و هـ، در آیه:

صُحُفٍ إِبْرَاهِيمَ وَ مُوسَى

تلفظ عین و همزه، در ترکیب: عَيْنٍ عَائِيَةٍ
تلفظ ط و ت، در کلمه: سَطِحات

- تلفظ سین و صاد، ت و ط، در آیه: **أَسْتَ عَلَيْهِم بِمُصَيَّبٍ**
تلفظ ث و سین، الف همزه و عین، ح و هـ، در آیه: **ثُمَّ أَنْ عَلَيْنَا حِسَابُهُمْ**
- ۴- مشخص کردن یک مورد نازکی لام لفظ جلاله و یک مورد درشتی آن
  - ۵- تلفظ نون ساکن و تنوین در حرف بعد، نزد ۲۲ حرف، مانند:

خَيْرٌ وَ آبَقَى	وَ جَوْهٌ يَوْمَئِذٍ	مِنْ صَرِيحٍ	مِنْ جَوْعٍ
سُرُرٌ مَرْفُوعَةٌ	وَ أَكْوَابٌ مَوْضُوعَةٌ	عَيْنٌ جَارِيَةٌ	

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیات اول - کلمات هم خانواده :

يَنْظُرُونَ (نَظَرَ، ناظر، منظور، نظير، أنظار،
مُناظِرَة، تَنَاطُرًا)، خَلَقَتْ (خَلَقَ، خَلَقَ، خَالِقِ،
مخلوق، يَخْلُقُ)، رُفِعَتْ (رَفِيعَ، رَافِعَ، مَرْفُوعَ،
رَفَعَ، إِرْتِفَاعَ، مُرْتَفِعَ، تَرَفِيعَ)، نُصِبَتْ (نَصَبَ،
نَاصِبَ، مَنْصُوبَ)، سَطِحَتْ (سَطْحَ، مُسَطِّحَ،
تَسْطِيحَ)

***

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- عبارات ساده از صفحه ۵۸۷ قرآن

کریم

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ
الَّذِي خَلَقَكَ

فِي آيٍ صَوْرَةٍ

يَعْمَلُونَ مَا تَعْمَلُونَ

آیات ۱۳، ۱۴ و ۱۹ آیات ۴ تا ۶ سورة

مُطَفِّفِينَ

۲- پیام مورد نظر از صفحه مذکور :

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنِفٍ

وَإِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ

انفطار آیات ۱۳ و ۱۴

آموزش مفاهیم

نمایش اول جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و محرک کنید. کلمات را در حلقه‌های مناسب قرار دهید.

خزانه - چکونه - من بیند - گشودند - برافروشد

کلمه	کلمه	ریشه	کلمه	ریشه
برافروشد	رُفِعَتْ	رَفَعَ	گشودند	فَتَحُوا
من بیند	نُصِبَتْ	نَصَبَ	چکونه	كَيْفَ
خزانه	سَطِحَتْ	سَطَحَ	خزانه	خَزَانَةٌ

نمایش دوم معادلی از ترکیبها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱- أَتَى النَّظْرُونَ : - إِلَى الْإِبِلِ
۲- كَيْفَ خَلَقْتَ : - وَاللَّيْلِ فَتَمَجَّهُ
۳- كَيْفَ رُفِعَتْ : - وَاللَّيْلِ الْجِبَالِ
۴- كَيْفَ نُصِبَتْ : - وَاللَّيْلِ الْأَرْضِ
۵- كَيْفَ سَطِحَتْ :

آموزش با قرآن در خانه

۱- بر اساس قرآن کریم هر روز در خانه یکی از مضامین ۵۸۷ تا ۵۹۱ قرآن را بخوانید.
۲- آیت ۱۷ تا ۲۰ سورة انفطار را ترجمه کنید.
۳- أَتَى النَّظْرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خَلَقْتَ
۴- وَاللَّيْلِ الْجِبَالِ كَيْفَ رُفِعَتْ
۵- وَاللَّيْلِ الْأَرْضِ كَيْفَ سَطِحَتْ
۶- در مضامین ۵۸۷ قرآن ترجمه عبارت آیتها را بنویسید و همراه آنها فعالیت حرکتی بنویسید.

۱- در سورة انفطار (۵۸۷) خداوند سرانجام بندگان را در گنجه‌های خود را به بندها و راهبان نشان داده است. آیا با بنده و بندها از راه قرآن انقلاب کند و با مخلوق این نوع آیه‌ها همیشه به خدا و ظهور آن توبه داشته باشد.

پیام قرآنی

بسیارند بندگان را در گنجه‌ها و راهبان

***

لیحه خوانند. از خاطرات آزاده قهرمان، سرکاری نظام معصومه آباد است که در زمان دفاع
 شخص به عنوان اندازگر در مناطق جنگی به پرندگان اسلام خدمت می‌کرد. او در سال ۵۹ به اسارت
 دشمن درآمد و پس از چهار سال محاربه و مجاهدت در زندان‌های هولناک بنی، با اشعار و بیژنی
 به سرزمین عزیزان ایران بازگشت.

بگفت، به نمود آیدم و خاطراتت که شکر را رها کردم و تصمیم گرفتم با صدای بلند سوره است را تلاوت
 کند. ایضا کنی بخت شد که این کار از نظر دشمن، اخلاقی، امنیتی و ... مشکلی نداشت تا ۶۴ اما چون
 در سرقرانته کلام خدا توان بود، امروز اگر در احساس کردم جدا لایق خدمت، آنگاه که تصمیم جان
 چنین گرفته بودم، سوره جده را با صوت خواندم. در همین فاصله ایضا نگاهدار و سپس سرنگهان
 در جبهه را باز کرد و گفت:
 «آمین! سلامت بود»
 دستها می‌لرزید، اندر را باز کردند و با کمال حشاش به در و دیوار زدند تا رقص و درجست ایجاد کنند
 ولی من اثر آنکه در این دیدار خود و بعدا واضح از به برین بیرون، خودم حال پیام
 از هندهای شد، میرزا آنکه خوانم از هو بی، من، بگفت، رفتی کتب، دستم نگارند، برایشان سرورهای
 در بخشش را می‌خوانم.

الَّذِينَ آمَنُوا وَآهَاتُورُوا وَحَمَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا نُؤْتِهِمْ
 وَمَا يُؤْتِيهِمْ أَهْلَهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَرَأْفَاتٍ مِّنْ رَبِّهِمْ

***

از قرآنی زیاده به هر معصومه آباد

۲- خانم آباد در حال حاضر مشغول به چه کاری هستند و چگونه به عنوان یک زن موفق به جامعه خدمت می‌کنند؟

۳- از زندگی و مجاهدت‌های خانم معصومه آباد چه درس‌هایی می‌توان گرفت؟

پیام قرآنی

- ۱- قرائت آیه ۲۳ سوره احزاب در کلاس
- ۲- ترجمه آیه توسط دانش‌آموزان با کمک دبیر محترم
- ۳- جمع خوانی آیه در کلاس و حفظ آن توسط دانش‌آموزان علاقه‌مند

فعالیت تکمیلی

- ۱- کتاب «من زنده‌ام» خاطرات دوران اسارت خانم معصومه آباد تهیه و در کلاس بخش‌هایی از آن خوانده شود.
- ۲- معرفی کتاب به دانش‌آموزان

سورۃ مطہم

تجارت اول - جدول زیر را با استفاده از کلمات پرده، پوسته، بنی، مبنی، (الهام، ملهم، ملهم)، فُجور و غشای مبردا.

الهام کرده - پوسته - بنی - مبنی - فُجور

پوسته	کلمه	معنی	پوسته	کلمه	معنی
۱	سُورَةُ	پوسته و کلمه نوره	۱	مُطَهَّرَاتٍ	پوسته و کلمه نوره
۲	مُطَهَّرَاتٍ	پوسته و کلمه نوره	۲	مُطَهَّرَاتٍ	پوسته و کلمه نوره
۳	مُطَهَّرَاتٍ	پوسته و کلمه نوره	۳	مُطَهَّرَاتٍ	پوسته و کلمه نوره
۴	مُطَهَّرَاتٍ	پوسته و کلمه نوره	۴	مُطَهَّرَاتٍ	پوسته و کلمه نوره

تجارت دوم - معانی این ترکیبها و عبارات قرآنی را بنویسید.

- ۱- تَوَلَّاهُمْ
۲- تَوَلَّاهُمْ
۳- تَوَلَّاهُمْ
۴- تَوَلَّاهُمْ
۵- تَوَلَّاهُمْ
۶- تَوَلَّاهُمْ
۷- تَوَلَّاهُمْ
۸- تَوَلَّاهُمْ
۹- تَوَلَّاهُمْ
۱۰- تَوَلَّاهُمْ

۱- تا از پرده کلمه غشای مبردا جدا کنند و در قسمتی که کلمه غشای مبردا از آن قسم غشای مبردا جدا کنند.
۲- تا از پرده کلمه غشای مبردا جدا کنند و در قسمتی که کلمه غشای مبردا از آن قسم غشای مبردا جدا کنند.

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول - کلمات هم خانواده :

يَعِشِي (غِشَاء : پرده، پوسته)، بَنِي (بِنَاء، بِنَاء، بَانِي، مَبْنِي)، اَلْهَمَّ (اَلْهَام، مَلْهَم، مَلْهَم)، فُجُور (فَاجِر، فُجَّار، زَكِي (تَرْكِيه، زَكِي : انسان یا چیز پاک، زَكِيه)

***

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- اولین «واو» در سوره شمس (وَالشَّمْسِ) واو قسم است و به صورت «سوگند به ...» معنا می‌شود. «واو» ابتدای آیات بعد را می‌توان به صورت «سوگند به» یا «و» معنا کرد. ضمناً «واو» در وسط این آیات «واو» عطف است.

۲- خوب است بدانید که آیه نهم (قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا) جواب قسم و آیه دهم نیز عطف بر آیه نهم است.

۳- سوره‌های جزء سی‌ام که با واو قسم شروع شده‌اند و ترجمه اولین کلمه‌ای که به آن سوگند یاد شده است، عبارتند از:

نازعات (فرشتگانی که به شدت و سرعت به حرکت درمی‌آیند)، بروج (وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ : سوگند به آسمان دارای برج‌ها)، طارق (وَالسَّمَاءِ : سوگند به آسمان)، فجر (سوگند به سپیده دم)، شمس (سوگند به خورشید)، لیل (سوگند به شب)، ضحیٰ (سوگند به روشنایی آغاز روز)، تین (سوگند به انجیر)، عادیات (سوگند به اسب‌های دونده)، عصر (سوگند به عصر - دوران

۴- پیام قرآنی در سوره شمس که پاسخ قسم‌های ابتدای این سوره نیز است:

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا * وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن، به ویژه اتصالات و تشدیدهای بی‌دری، مانند :

وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ

مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ

۲- تشخیص جمله فاقد علامت وقف که

با «و» آغاز شده است: وَلَمْ يُولَدْ

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه

آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ هـ و ح، در آیات: قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

تلفظ الف همزه و عین، در کلمه: أَعُوذُ

تلفظ غین و قاف، در کلمه: غَائِبِي

تلفظ صاد و سین، در آیه: الَّذِي يُوسِّسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ

۴- مشخص کردن ۳ مورد نازکی لام لفظ جلاله و ۲ مورد درشتی آن.

۵- تلفظ نون ساکن در لام، در آیه: وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

و نون ساکن در شین، در ترکیب: مِنْ شَرِّ

آموزش معانی

معنی اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و نامی کنید معانی کلمات را بخاطر بسوزید.

نام هر برج : هفتاد - هفتاد - هفتاد - هفتاد - هفتاد - هفتاد - هفتاد - هفتاد

معنی	کلمه	معنی	کلمه
...	أُولُو	...	عَسَدٌ
...	لَقَارٌ	...	لَمْ يَلِدْ
...	حَابِدٌ	...	لَمْ يُولَدْ
...	يُوسُوفُ	...	لَمْ يَكُنْ
...	يَسْمَاءٌ	...	عَسَدٌ

معنی دوم

جداول زیر ترکیب عبارات فوق را بنویسید.

... و لم یولد	... لم یولد	... اللَّهُ الشَّهِيدُ
... حَصْفًا أَعْدُو	... حَصْفًا أَعْدُو	... لَمْ يَكُنْ كَمَنْ
... أَسَدَاتِ النَّقْلِ	... أَسَدَاتِ النَّقْلِ	... أَسَدَاتِ النَّقْلِ
... مِنْ شَرِّ حَابِدٍ	... مِنْ شَرِّ حَابِدٍ	... مِنْ شَرِّ حَابِدٍ
... الَّذِي يُوسُوفُ	... الَّذِي يُوسُوفُ	... الَّذِي يُوسُوفُ
... مِنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ	... مِنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ	... مِنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ

در خانه برای کس که هیچ بازی ندارد، به نام آن بازیچه بنویسید.

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول - کلمات هم خانواده :

لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ (وَلَدٌ، وَالِدٌ، مَوْلُودٌ، يَلِدُ، تَوَلَّدَ، لَمْ يَكُنْ (كَانَ، يَكُونُ، كَائِنٌ، تَكْوِينٌ)، أَعُوذُ (استعاذه)، حَابِدٌ (حَسَدٌ، حَسَدَاتٌ، حَسُودٌ)، يُوسُوفُ (وَسْوَاسٌ، وَسْوَاسَةٌ)

فعالیت دوم :

۱- «أَحَدٌ» به معنای «یک، تک، کس، آن که دومی ندارد» است. در ترکیب پنجم یا آخرین آیه

سوره توحید به صورت «هیچ کس» معنا می شود.

***

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- ترجمه کلمه به کلمه آیه آخر سوره توحید می شود «و نیست برای او همتایی، هیچ کس» و یا به بیان روشن تر «هیچ کس (یا هیچ چیز) همتای او نیست».

۲- معنای برخی از کلمات و ترکیب های نسبتاً مشکل تر سوره های نام برده :

سوره قدر : ما أدراك : تو چه می دانی، ألف شهر : هزار ماه، تنزل : نازل می شود (ند)، الروح : نام یکی از فرشتگان بزرگ و مقرب الهی، سلام هي حتى مطلع الفجر : سلامت و امن و امان است آن (شب) تا طلوع سپیده دم.

سوره زلزال : زلزلت : لرزانده شد (شود)، اخرجت : خارج کرد، بیرون ریخت، اثقال : بارهای سنگین، مألها : چیست برای آن (چه اتفاقی برای آن - زمین - افتاده است)، تحدث : بیان می کند، اوحى لها : وحی کرد به آن، يصدرو : خارج می شود (ند)، اشتاتا : پراکنده و متفرق، لیسروا : تا ببینند، مثقال ذرة : به سنگینی (اندازه) ذره ای، یره : می بیند آن را

سوره قارعه : قارعة : (آن) کوبنده، كالفراش المبثوث : مانند پروانه ها و حشرات پراکنده و

سرگردان، کَالِئِهِنَّ الْمَنْفُوسِ: مانند پشم رنگین زده شده، ثَقُلَتْ: سنگین است. مَوَازِين: ترازوها، عِشَّةٌ رَاضِيَةٌ: زندگی خوشایند، خَفَّتْ: سبک است. فَأُمَّهُ هَاوِيَةٌ: پس جایگاه او در انتهای پرتگاهی عمیق است، ماهیة: چیست آن (پرتگاه عمیق)، حَامِيَةٌ: داغ و سوزان

سوره عصر: تَوَاصَوْا: یکدیگر را توصیه و سفارش کردند (می کنند)

سوره کوثر: أَعْطَيْنَاكَ: بخشیدیم به تو، كُوْثَرٌ: خیر کثیر (فراوان)، فَصَلِّ: پس نماز بگذار

وَأَنْحَرْ: «و دست‌هایت را هنگام تکبیر بالا ببر» و یا «قربانی کن»، شَانِئٌ: دشمن،

أَبْتَرٌ: مقطوع النسل،

سوره کافرون: وَيَوِّي دِينَ: و برای من دین من است (دین = دینی)

سوره نصر: أَفْوَاجًا: فوج فوج (گروه گروه)، فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ: پس همراه با حمد پروردگارت (او را) تسبیح کن (هم خدا را از بدی‌ها پاک بدان و هم او را دارای همه خوبی‌ها و قابل ستودن بدان)،

وَأَسْتَغْفِرْهُ: و طلب آمرزش کن از او (خدا)، تَوَابٌ: بسیار توبه پذیر و مهربان

* * *

نمونه سؤالات برای گفت‌وگو و پژوهش

- ۱- پژوهش دانش‌آموزان درباره برخی دیگر از شگفتی‌های جهان آفرینش مانند دریاها، موجودات زنده و ...
- ۲- چه آیات دیگری در قرآن کریم درباره آفرینش موجودات زنده و غیر زنده وجود دارد؟

پیام قرآنی

- ۱- قرائت پیام قرآنی توسط دانش‌آموزان
- ۲- ترجمه پیام قرآنی توسط دانش‌آموزان با کمک دبیر محترم
- ۳- جمع‌خوانی آیات و حفظ برخی از آنها توسط دانش‌آموزان علاقه‌مند

فعالیت تکمیلی

معرفی مقالات دکتر سید محمد حسین امیددانی درباره قرآن کریم و نجوم به دانش‌آموزان جهت پژوهش و ارائه گزارش در کلاس

نیایش دعای ختم قرآن

اهداف

- ۱- آشنایی با برخی از قسمت‌های یکی از دعاهای ختم قرائت قرآن
- ۲- علاقه‌مندی به نیایش و انجام آداب ختم قرائت قرآن
- ۳- علاقه و توجه به مضامین تربیتی و انسان‌ساز دعاها و مناجات

روشی تدریسی

- ۱- قرائت متن نیایش توسط دانش‌آموزان
- ۲- توضیحات و ازگان و عبارات نیایش با پرسش از دانش‌آموزان
- ۳- قرائت دبیر و جمع‌خوانی دانش‌آموزان

نمونه سؤالات برای گفت‌وگو و پژوهش

- ۱- چرا قبل از تلاوت قرآن و یا در پایان آن خوب است که با خداوند نیایش کنیم؟
- ۲- درباره شروع و ختم تلاوت قرآن کریم چه دعاهای دیگری را می‌شناسید؟
- ۳- معمولاً چه مضامین و پیام‌های تربیتی و معرفتی در این گونه دعاها و نیایش‌ها آمده است؟

پیام قرآنی

۱- قرائت، ترجمه و حفظ آیه ۸۲ سوره اسراء

وَنَزَّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا

فعالیت تکمیلی

انتخاب و معرفی بخش‌هایی از سایر دعاهای آغاز و پایان تلاوت قرآن کریم از صحیفه سجادیه و ...

بارمبندی آزمون‌های پایانی درس قرآن سال نهم

نکات ضروری مربوط به آزمون پایانی قرائت و مفاهیم، در بخش کلیات همین کتاب آمده است. پیش از مطالعه بarmبندی آزمون‌های پایانی به شرح زیر، یک بار دیگر آن مطالب را با دقت بخوانید.

آزمون قرائت (شفاهی)

شهریور ماه		پایانی نیم سال دوم	پایانی نیم سال اول	یک پرسش قرائت
امتیاز	یک پرسش قرائت			
۷ نمره	از دروس ۱ تا ۶	-	۷ نمره	از دروس ۱ تا ۳
		-	۷ نمره	از دروس ۴ تا ۶
		-	۶ نمره	از صفحات ۴۸۳ تا ۵۳۷ قرآن کریم
۷ نمره	از دروس ۷ تا ۱۲	۷ نمره	-	از دروس ۷ تا ۹
		۷ نمره	-	از دروس ۱۰ تا ۱۲
۶ نمره	از صفحات ۴۸۳ تا ۶۰۴ قرآن کریم	۶ نمره	-	از صفحات ۵۳۸ تا ۶۰۴ قرآن کریم
۲۰ نمره		۲۰ نمره	۲۰ نمره	جمع

توضیحات:

- ۱- پرسش قرائت در هرگونه آزمون، شفاهی است.
- ۲- هر پرسش قرائت شامل خواندن حدود ۴ سطر از آیات صفحات قرآن دروس یا صفحات مذکور از قرآن کامل در جدول فوق است.
- ۳- برای هر کلمه غلط خوانده شده، نیم نمره از امتیاز آن پرسش کسر می‌شود.

آزمون مفاهیم (کتبی)

شهریور ماه	پایانی نیم سال دوم	پایانی نیم سال اول	شماره درس	پرسش از
۱	-	۲ نمره	۳ تا ۱	معنای کلمات
۱	-	۲ نمره	۶ تا ۴	
۱/۵	-	۳ نمره	۳ تا ۱	معنای ترکیب‌ها
۱/۵	-	۳ نمره	۶ تا ۴	
۲	-	۴ نمره	۳ تا ۱	معنای جملات و آیات (تمرین «ب» انس با قرآن در خانه)
۲	-	۴ نمره	۶ تا ۴	
۱	-	۱ نمره	۳ تا ۱	الگوهای قواعد ساده قرآنی
۱	-	۱ نمره	۶ تا ۴	
-	۱ نمره	-	۶ تا ۱	معنای کلمات
۱	۲ نمره	-	۹ تا ۷	
۱	۲ نمره	-	۱۲ تا ۱۰	
-	۲ نمره	-	۶ تا ۱	معنای ترکیب‌ها
۱/۵	۲ نمره	-	۹ تا ۷	
۱/۵	۲ نمره	-	۱۲ تا ۱۰	
-	۳ نمره	-	۶ تا ۱	معنای جملات و آیات (تمرین «ب» انس با قرآن در خانه)
۲	۳ نمره	-	۹ تا ۷	
۲	۳ نمره	-	۱۲ تا ۱۰	
۲۰ نمره	۲۰ نمره	۲۰ نمره		جمع

تذکر مهم: نمره پایانی هر دانش آموز در هر نیم سال، معدل نمره قرائت و مفاهیم او خواهد بود.